

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

6016 Offentlig økonomi

05.06.2014

Tid:	9-13 (4 timer)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	3 (inkludert denne forsiden)
Hjelpemiddel:	Kalkulator utdelt på eksamen
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.

Oppgave 1 (teller 20 %)

a) Definer og forklar følgende begreper:

- Kaldor-Hicks-kriteriet
- sosial velferdsfunksjon
- stemmehandel
- Weber-preferanser

b) Hva er allokeringpolitikk? Diskuter hvorvidt hvert av følgende eksempler er å regne som en målsetting eller et virkemiddel, eventuelt begge deler eller ingen av delene, i allokeringpolitisk sammenheng:

- kostnadseffektivitet (effektivitet i produksjonen)
- miljøavgifter
- pengepolitikk
- inntektsutjevning
- smådriftsfordeler (stordriftsulemper)

Oppgave 2 (teller 30 %)

a) Hva kjennetegner et godt skattesystem? Gi et eksempel på en målkonflikt i denne sammenheng. Hva taler for og hva taler mot momsfristak på bøker?

b) Gi eksempler på eksterne kostnader forbundet med båttrafikk. Anta at de totale eksterne kostnadene forbundet med en ferjerute er gitt ved $0,5X^2$, der X er antall ruteavganger i løpet av perioden vi betrakter. Anta videre at ferjeselskapenes samla kostnader er $20X$. Etterspørselen etter ferjereiser er gitt ved $X = 150 - P$ der P er det beløpet passasjerene samlet betaler for en ruteavgang. Bestem markedsliekevekten ved fri konkurranse på den aktuelle ruten. Bestem den optimale trafikken fra et samfunnsøkonomisk synspunkt.

c) Hva kan og bør myndighetene gjøre for å realisere samfunnsøkonomisk optimum i spørsmål b)? Kan et ferje-monopol være en løsning? Vis ved utregninger og kommenter resultatene.

Oppgave 3 (teller 50 %)

- a) Hva menes med kollektive goder? Hva er årsaken(e) til markedssvikt i denne sammenheng?
- b) Diskuter hvorvidt hvert av følgende eksempler er å regne som et kollektivt gode: dronningen, tv-signaler, kino, helsetjenester, grunnloven (av 1814).

I senere år har vi sett at salget av papiraviser har falt kraftig, og salget forventes å falle videre i åra framover. Samtidig har også antallet arbeidsplasser i tradisjonell journalistikk sunket og mange mener at kvaliteten på den journalistikken som utøves er for nedadgående (spesielt hva angår kommentarer, analyser og research).

- c) Diskuter hvorvidt journalistikk har fått mer karakter av å være et kollektivt gode i og med de nye plattformene for publisering og annonsering (internett, mobiltelefoner, etc.). I så fall, hvordan kan det forklare «forfallet» i journalistikken?

Anta i fortsettelsen at total kostnadene forbundet med produksjon av journalistikk er gitt ved $30X$, der X er en kvalitetsindikator. Anta også at publikum (leserne) består av tre grupper (A, B og C). Deres marginale betalingsvilje for journalistikk er gitt ved henholdsvis

$MB_A = 10 - X$, $MB_B = 20 - 2X$ og $MB_C = 30 - X$,
der X fortsatt er kvalitetsindikatoren.

- d) Vis at samlet marginal betalingsvilje blir $MB = 60 - 4X$ for $0 < X \leq 10$ og $MB = 30 - X$ for $10 < X < 30$. Bestem optimal kvalitet. Tegn opp!
- e) Skisser problemer forbundet med å realisere optimum i spørsmål d).
- f) Anta at kostnadene deles likt mellom de tre gruppene. Hva er da ønsket kvalitet for hver av gruppene? Hva vil skje ved en vanlig flertallsavstemning der hver gruppe er representert med én stemme hver og kostnadene deles likt? Er medianvelgerteoremet relevant i denne sammenheng?
- g) Regn ut eventuelt effektivitetstap ved utfallet av avstemningen i spørsmål f). Er tapet bekymringsfullt?
- h) Kommenter følgende påstand i lys av dine analyser ovenfor: NRK, slik dette mediehuset er organisert og finansiert, er en del av løsningen på problemene forbundet med etablering og dimensjonering av kvalitativt god journalistikk.